

# Advokát: Uzavřené restaurace a hospody znamenají omezení vlastnického práva. Provozovatelé podniků by se proti tomu měli ohradit. Začnou padat žaloby na stát?

- CZ24 News | 21. května 2020

ČESKO: Kabinet Andreje Babiše si počíná protiústavně, když ponechává uzavřené restaurace a hospody, protože omezuje vlastnické právo. Myslí si to advokát Václav Vlk z Unie obhájců, podle kterého by se provozovatelé podniků proti tomu měli ohradit. Hospody nechala vláda uzavřené ještě týden po konci nouzového stavu. Bývalý ústavní soudce Stanislav Balík se pak podivuje nad tím, že lidé už dnes mohou spolu pracovat v jedné místnosti bez roušek, ale do hospody je stále vstup zakázán.

Vláda se po konci nouzového stavu 17. května přestala řídit krizovým zákonem a u některých částí podnikání pokračují zákazy, které se stát rozhodl vydat kvůli koronavirové hrozbě. Uzavření hospod a restaurací se tak řídí znovu podle mimořádného opatření, které vydalo ministerstvo zdravotnictví dle zákona o ochraně veřejného zdraví. Podle předsedy ústavně-právního výboru Marka Bendy (ODS) je však takový postup protiústavní, protože jedno ministerstvo nemůže disponovat takovou pravomocí. „Je nemyslitelné, aby jeden resort pod pláštěm protiepidemiologických opatření měl pravomoc vypínat celé segmenty ekonomiky,“ řekl.

Totéž si myslí i odborník na zdravotnické právo Ondřej Dostál. „Ministerstvo zdravotnictví a hygienická služba samozřejmě určité pravomoci v podobném stylu běžně mají. Při epidemii salmonely mohou zavřít hospodu, při řádění chřipky mohou zavřít školy. To je naprosto v pořádku. Ale na celostátní úrovni by to tak být nemělo,“ řekl Dostál.

Podle advokáta Václava Vlka je tak další postup státu v rozporu se zákonem. „Jsem toho názoru, že je možné krátkodobě regulovat jakoukoliv lidskou aktivitu, která není základním lidským právem. Základním lidským právem opravdu není podnikání. Druhá část ale je, že je to možné krátkodobé a v přiměřené míře. Domnívám se, že krátkodobý čas jsme již opustili a nyní je to protiústavní. Omezení a povinnosti mohou být ukládány občanům včetně správy jejich majetku toliko na základě zákona. Zatímco první týden či čtrnáct dní to bylo legitimní a částečně legální, tak nyní to neplatí,“ řekl advokát Václav Vlk.

Podle něj se stát dopustil protiprávnosti dlouhou dobou, kdy podnikání omezuje mimořádným opatřením. Městský soud v Praze přitom nedávno shodil postup vlády, která se v nouzovém stavu neřídila krizovým zákonem ale právě mimořádnými opatřeními. Přesto stát takto postupovat zřejmě může, protože se rozsudek týkal právě nouzového stavu.

Podle Vlka by tak hostinští měli proti postupu vlády protestovat. „Myslím si, že by měl někdo podat žalobu na určení, že vůči nim je to neúčinné,“ řekl dále Václav Vlk.

Podle bývalého ústavního soudce Stanislava Balíka ale není protiprávnost jednoznačně potvrzena. „Samozřejmě je jedna otázka, jakou formou se to stalo a zda to bylo podle krizového zákona. Myslím si, že je to v podstatě vyřešeno rozsudkem Městského soudu v Praze. Není to tedy věc, kterou by mělo mít ve své kompetenci ministerstvo zdravotnictví. Jsme ve fázi, kdy o tom rozhodl soud a uvidíme, jak s tím naloží Nejvyšší správní soud, kam byla podána kasační stížnost. Poté by byly další

kroky, co by se mohlo dít dál," řekl Stanislav Balík.

Bývalý ústavní soudce se domnívá, že obecně je to otázka testu proporcionality. „Je těžké najít pouze z právního pohledu jednoznačnou odpověď. Za určitých okolností by to mohlo být tak, že by převážel zájem na ochranu podnikání proto, že zdravotní riziko je předstírané a není ve skutečnosti tak, jak je líčeno. Druhá varianta je, že zdravotní riziko je zásadní a právo na podnikání by muselo ustoupit," řekl Balík.

Pokud ale Balík odhlédne od právní roviny a vezme otázku uzavření hospod, tak se podivuje nad tím, proč je zrovna toto odvětví stále uzavřené. „Jako laik si myslím, že jestli je možné, aby spolu v jedné kanceláři byli lidé bez roušky a pracovali spolu, kdy do práce museli přijet hromadnou dopravou ve velkých městech a mohou na nákup a riziko nakažení je velké, tak si říkám, jak se změní situace za jeden týden. Už nyní se točí pivo do sklenic a při zachování určitých podmínek to řešit lze alespoň tímto způsobem. To jsou otázky, které mohou padnout při testu proporcionality," řekl dále Balík.

## **Vláda se chtěla vyhnout placení**

Kabinet Andreje Babiše se během nouzového stavu neřídil krizovým zákonem, protože se stát chtěl vyhnout placení škody a ušlého zisku poškozeným podnikatelům. Kabinet Andreje Babiše proto změnil právní taktiku a začal se protiprávně řídit mimořádnými opatřeními, které vydával ministr zdravotnictví Adam Vojtěch. Právní změna tím měla zmenšit šance živnostníků i běžných lidí získat od státu náhradu škody nebo ušlého zisku, která jim podle krizového zákona náležela téměř automaticky.

Městský soud v Praze ale nakonec snahu vlády utál a nařídil, aby se vláda začala řídit krizovým zákonem, tedy tak, jak měla postupovat od začátku. Soudce Štěpán Výborný v rozsudku také zmínil tuto formulaci, že za „situace, kdy je vyhlášen nouzový stav, může omezit základní práva a svobody v natolik masivní míře pouze vláda, a to svým usnesením vydaným na základě krizového zákona“. Mimořádná opatření vydávaná ministerstvem zdravotnictví Adamem Vojtěchem tedy na takové omezení lidských práv nemohlo stačit.

S tím souhlasí i ústavní právník Marek Antoš, podle kterého se vláda svým postupem vzdálila z parlamentní kontroly. „Pokud měl někdo představu, že je možné formálně neprodloužit nouzový stav, ale přitom všechno zachovat a jet dál v režimu ministerských opatření, tak teď vidí, že to nejde," řekl Antoš. Pokud by opatření v současném rozsahu měla trvat dál, tak podle něj bude nezbytné nouzový stav prodloužit. „Anebo si říci, že už nejsou potřeba a v tom případě není nutné nouzový stav prodlužovat," podotkl.